

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือที่ส่งผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิต
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา โดยนำเสนอ ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. อภิปรายผล

สรุปผลการศึกษา

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิง (ร้อยละ 66.1) กำลังศึกษาอยู่
ชั้นปีที่ 2 และมีรายได้ต่อเดือน 4,001 – 7,000 บาท

นักศึกษาดังกล่าวมีพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือ แต่ละครั้งเป็นเวลานาน โดยเฉลี่ย
ส่วนใหญ่คือ 1-10 นาที ช่วงเวลาที่ใช้โทรศัพท์มือถือส่วนใหญ่คือ 20.01-24.00 น.

กิจกรรมที่ใช้ผ่าน โทรศัพท์มือถือของนักศึกษา ส่วนใหญ่คือ เพื่อการติดต่อสื่อสารทั่วไป
เพื่อส่งข้อความ (SMS) เพื่อฟังเพลง (mp3)/ดูหนัง (mp4) เพื่อถ่ายรูป /วิดีโอคลิป เพื่อเล่นเกมส์ เพื่อ
ปฏิทินนัดหมาย เพื่อสื่อสารแบบสังคมออนไลน์ เพื่อใช้เปิดเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นสมุดบันทึก
ส่วนตัว เพื่อใช้เป็นเครื่องคิดเลข

2. ระยะเวลาที่ใช้โทรศัพท์มือถือที่แตกต่างกันมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน เป็น 4
ด้าน คือด้านสังคม ด้านบันเทิง ด้านครอบครัว และด้านภาพรวม

ช่วงเวลาที่ใช้โทรศัพท์มือถือแตกต่างกันมีรูปแบบการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน ทั้ง 3 ด้าน
คือ ด้านสังคม ด้านครอบครัว และด้านกีฬา และสุขภาพ

การใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อการติดต่อสื่อสารทั่วไปแตกต่างกันมีรูปแบบการดำเนินชีวิต
แตกต่างกัน ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคม ด้านบันเทิง ด้านครอบครัว ด้านการเรียน
การศึกษา และด้านภาพรวม

การใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อส่งข้อความ (SMS) แตกต่างกันมีรูปแบบการดำเนินชีวิต
แตกต่างกัน ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคม ด้านบันเทิง ด้านครอบครัว ด้านกีฬา และ
สุขภาพ ด้านการเรียนการศึกษา และด้านภาพรวม

การใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อเป็นแผนที่นำทาง (GPS) แตกต่างกันมีรูปแบบการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านวัฒนธรรม ด้านบันเทิง ด้านครอบครัว ด้านกีฬา และสุขภาพ ด้านการเรียนรู้ และด้านภาพรวม

การใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อใช้เป็นสมุดบันทึกส่วนตัวแตกต่างกันมีรูปแบบการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคม ด้านบันเทิง ด้านครอบครัว ด้านกีฬา และสุขภาพ ด้านการเรียนรู้การศึกษา และด้านภาพรวม

การใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อใช้เป็นเครื่องคิดเลขแตกต่างกันมีรูปแบบการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคม ด้านบันเทิง ด้านครอบครัว ด้านกีฬา และสุขภาพ ด้านการเรียนการศึกษา และด้านภาพรวม

การใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อใช้อ่านข้อมูลที่เป็นเอกสาร แตกต่างกันมีรูปแบบการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคม ด้านบันเทิง ด้านครอบครัว ด้านกีฬา และสุขภาพ ด้านการเรียนการศึกษา และด้านภาพรวม

3. ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก มีดังต่อไปนี้

เวลาของการใช้สังคมออนไลน์ ผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าใช้เมื่อมีเวลาว่างเท่านั้น (ถ้าว่างทั้งวันก็ใช้ทั้งวัน)

พฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือ จะโทรที่จำเป็นเท่านั้น เช่น ใช้เพื่อติดต่อกับรุ่นพี่หรือคนที่ไม่สนิท หรือใช้ติดต่อกับพ่อแม่ที่อยู่ไกล หรือโทรนัดหมายกับเพื่อน เป็นต้น ระยะเวลาที่ใช้โทรประมาณ 1-2 นาที

ใช้ส่ง SMS ถึงพ่อแม่ในโอกาสพิเศษ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันขึ้นปีใหม่ เป็นต้น ข้อความที่ส่งได้แก่ ข้อความบอกรักหรือแสดงความห่วงใยต่อพ่อแม่ หรือขอบคุณพ่อแม่ที่ไ้กำเนิดและเลี้ยงดูตนมา ที่ใช้ส่งข้อความแทนคำพูดเพราะเขาเกรงใจที่จะพูดแสดงความรู้สึก

ใช้ถ่ายภาพส่วนมากถ่ายภาพตนเอง หรือสิ่งที่แปลกจากสภาพปกติหรือสิ่งที่ไม่เคยเห็น หรือสิ่งสวยงาม ฯลฯ บางครั้งก็เอาภาพเหล่านี้ไปเผยแพร่ใน Face book เพื่อสื่อถึงเพื่อนในกลุ่ม

ใช้ อินเทอร์เน็ต เพื่อหาความรู้ หาข้อมูลข่าวสารที่เขาสนใจ เช่น สินค้าเทคโนโลยีรุ่นใหม่ ที่คนกำลังนิยม ข่าวบันเทิง แฟชั่นต่าง ๆ เป็นต้น

ใช้สังคมออนไลน์ เพื่อสื่อสารกับกลุ่มเพื่อน สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแสดงความรู้สึกในกลุ่มเพื่อน ใช้แสดงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ใช้นับงานจากอาจารย์

ใช้ฟังเพลงก่อนนอน หรือแก้เหงาเวลาอยู่คนเดียว เวลาที่ใช้ในการฟังเพลงมาก

โปรแกรมในโทรศัพท์มือถือที่ใช้น้อยคือ โปรแกรม แผนที่นำทาง เครื่องคิดเลข และบันทึก (ข้อความ รหัส หมายเลขบัตร หรือข้อความที่ให้ความรู้สึกสนุกสนาน ฯลฯ)

อภิปรายผล

การศึกษาพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือที่ส่งผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพามีพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือส่วนใหญ่คือ เพื่อการติดต่อสื่อสารทั่วไป เพื่อส่งข้อความ (SMS) เพื่อฟังเพลง (mp3)/ดูหนัง (mp4) เพื่อถ่ายรูป/วิดีโอคลิป เพื่อเล่นเกมส์ เพื่อปฏิทินนัดหมาย เพื่อสื่อสารแบบสังคมออนไลน์ เพื่อใช้เปิดเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นสมุดบันทึกส่วนตัว และเพื่อใช้เป็นเครื่องคิดเลข การใช้โทรศัพท์มือถือเพื่ออินเทอร์เน็ต หรือสังคมออนไลน์เป็นพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือที่สำคัญในกลุ่มนักศึกษา เช่น เพื่อสื่อสารกับกลุ่มเพื่อน (การสื่อสารแบบกลุ่ม) สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแสดงความรู้สึก สอบถามเกี่ยวกับการเรียน เพื่อหาความรู้ ข่าวดังไป ข่าวกีฬา ใช้โหลดเพลงเป็นต้น เนื่องมาจากเวลาที่ใช้โทรศัพท์มือถือของนักศึกษาส่วนมากใช้ 1-10 นาที และในช่วงเวลา 16.01-20.00 น. และ 20.01-24.00 น. แสดงให้เห็นว่านักศึกษาไม่ใช้ในเวลาเรียน และใช้ในระยะเวลายาวนานมาก มีการใช้โทรศัพท์มือถืออย่างเป็นระเบียบ และมารยาท

2. จากผลวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า นักศึกษามีวิธีการดำเนินชีวิตในการใช้โทรศัพท์มือถืออยู่ในระดับ มาก ได้แก่ ใช้โทรศัพท์มือถือติดต่อสื่อสารกับเพื่อน ๆ เก็บข้อมูลอื่น ๆ (วันเกิด, เหตุการณ์พิเศษ) ของเพื่อนไว้ในโทรศัพท์มือถือ ใช้โทรศัพท์มือถือพูดคุย/ส่ง SMS ให้กับเพื่อน ๆ ในโอกาสพิเศษต่าง ๆ ใช้โทรศัพท์มือถือในการแสดงความห่วงใย/ให้กำลังใจแก่เพื่อน ๆ ใช้โทรศัพท์มือถือแสดงความยินดีในโอกาสพิเศษต่าง ๆ แก่สมาชิกในครอบครัว ใช้โทรศัพท์มือถือโทรติดต่อเพื่อแสดงความคิด โทรศัพท์มือถือเป็นนาฬิกาปลุก/เตือนเวลาเพื่อเข้าเรียนวิชาต่าง ๆ นักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพาจึงมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านสังคม ด้านบ้านและครอบครัว และด้านการเรียนการศึกษายู่ในระดับ มาก เนื่องจากนักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพาส่วนใหญ่มาจากต่างจังหวัด นักศึกษาจึงมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านบ้านและครอบครัว อย่างมาก

3. จากผลวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องของการใช้โทรศัพท์มือถือกับรูปแบบการดำเนินชีวิต พบว่า นักศึกษามีการใช้โทรศัพท์มือถือกับรูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านวัฒนธรรม เช่น การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมให้คงไว้ หรือการถ่ายทอดวัฒนธรรมของไทย การสร้างเครือข่ายร่วมมือกันรักษาวัฒนธรรมไทย การเข้าร่วมงานเทศกาลต่าง ๆ แต่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อกิจกรรมทางวัฒนธรรมดังกล่าวน้อยมาก โดยนักศึกษาใช้เพียงเพื่อแสดงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือถ่ายรูป/วิดีโอคลิปศิลปวัฒนธรรมเป็นต้น ทั้ง ๆ ที่วัฒนธรรมเป็นหนึ่งในสี่ของบทบาทของมหาวิทยาลัย จึงเป็นสิ่งที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการศึกษาทางวิชาการ แต่นักศึกษาให้ความสำคัญและความสนใจกับวัฒนธรรมน้อย

นักศึกษามีการใช้โทรศัพท์มือถือกับรูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านสังคม เนื่องจากเป็นการสื่อสารหลักกับเพื่อน ๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการโทร หรือส่ง SMS หรือสังคมออนไลน์

สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแสดงความรู้สึกในกลุ่มเพื่อน เช่น เพื่อเก็บข้อมูลอื่น ๆ (วันเกิด, เหตุการณ์พิเศษ) ของเพื่อน หรือแสดงความห่วงใย/ให้กำลังใจแก่เพื่อน ๆ เป็นต้น นักศึกษาใช้โทรศัพท์มือถือมีความผูกพันกับเพื่อนมาก ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับวัยของเขา (คืออายุ 18-22 ปี) ตามทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการคนในวัยนี้ จะให้ความสำคัญกับเพื่อนมากที่สุด การสื่อสารของนักศึกษากับเพื่อนมีเปลี่ยนแปลงจากที่เคยสื่อสารทางตรงกลายเป็นสื่อสารแบบสังคมออนไลน์ การสื่อสารแบบสังคมออนไลน์ของนักศึกษาเป็นการสื่อสารที่สะดวก รวดเร็ว โดยไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไปพบเพื่อนก็สามารถสื่อสารกับเพื่อนที่เขายากสื่อสารได้ นอกจากนั้นยังสามารถสื่อสารกับเพื่อนได้ครั้งละหลายคนในเวลาเดียวกัน อีกประการหนึ่งการสื่อสารแบบสังคมออนไลน์ยังสามารถสื่อสารในเวลาที่เขาอยากสื่อสาร เนื่องจากข้อความที่จะรับหรือส่งจะคงอยู่ในอินเทอร์เน็ตแล้ว ฉะนั้นเมื่อเข้าอินเทอร์เน็ตแล้วการสื่อสารก็สามารถเริ่มได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ แมคควิล (McQuail) นักทฤษฎีแนวเทคโนโลยีที่ว่า เทคโนโลยีการสื่อสารเป็นพื้นฐานของทุกสังคม และการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารจะเป็นตัวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคม จากผลการศึกษาพบว่านักศึกษาใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อสื่อสารแบบสังคมออนไลน์ถึงร้อยละ 63.2 % (259 รายจากกลุ่มตัวอย่าง 410 ราย) ค่าใช้จ่ายสำหรับการสื่อสารแบบสังคมออนไลน์ค่อนข้างสูง (ประมาณ 499-799 บาทต่อเดือน) ตัวเครื่องโทรศัพท์มือถือก็มีราคาค่อนข้างสูงเหมือนกัน ในขณะที่นักศึกษามีรายได้ต่อเดือนประมาณ 4,001- 7,000 บาท แสดงว่านักศึกษาให้ความสำคัญกับการสื่อสารแบบสังคมออนไลน์มาก เพราะการสื่อสารแบบสังคมออนไลน์เป็นการสื่อสารที่สะดวกสบาย ช่วยทำให้คู่สื่อสารเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการสื่อสารที่สอดคล้องกับพฤติกรรมการสื่อสาร

นักศึกษามีการใช้โทรศัพท์มือถือกับรูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านบันเทิง เนื่องจากนักศึกษาใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อฟังเพลง (mp3)/ดูหนัง (mp4) เพื่อถ่ายรูป/วิดีโอคลิป เพื่อเล่นเกมส์ และเพื่อใช้เปิดเว็บไซต์ต่าง ๆ เช่น ถ่ายรูป/วิดีโอคลิปเกี่ยวกับความบันเทิง/การท่องเที่ยว ถ่ายภาพตนเอง หรือสิ่งที่แตกต่างกว่าที่เคยเห็นมา สิ่งที่สวยงาม บางครั้งเอาไปเผยแพร่ใน Face book และใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาข่าวทั่วไป ข่าวที่สนใจ และโหลดเพลงเป็นต้น แสดงว่านักศึกษามีการใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อการบันเทิง หรือความพึงพอใจส่วนตัวอย่างมาก โทรศัพท์มือถือจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในรูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านบันเทิงของนักศึกษา การกระทำของนักศึกษาเพื่อจะแสดงความเป็นตนนั้นก็สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน

นักศึกษามีการใช้โทรศัพท์มือถือกับรูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านบ้านและครอบครัว เนื่องจากนักศึกษามีการสื่อสารหลักกับสมาชิกในครอบครัวในรูปแบบการโทร หรือส่ง SMS เพื่อแสดงความคิดเห็น/ความห่วงใยกับสมาชิกในครอบครัว จะส่ง SMS ถึงพ่อแม่ในโอกาส

พิเศษ เช่น วันพ่อ วันแม่ อีกประการหนึ่งนักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพาส่วนใหญ่มาจากต่างจังหวัด ฉะนั้นการใช้โทรศัพท์มือถือก็จะเป็นเครื่องมือการสื่อสารที่สำคัญของนักศึกษากับครอบครัว นอกจากนี้ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ยังแสดงให้เห็นภาพที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและค่านิยมของคนเอเชียที่ให้ความสำคัญกับครอบครัวมาก

นักศึกษามีการใช้โทรศัพท์มือถือกับรูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านกีฬา กิจกรรมกลางแจ้ง และสุขภาพ เช่น การนัดพบเพื่อนๆ เพื่อไปเล่นกีฬาร่วมกัน หรือใช้นาฬิกาปลุก/จับเวลาในการเล่นกีฬาเป็นต้น แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีการให้ความสำคัญกับกีฬา กิจกรรมกลางแจ้ง และสุขภาพผ่านโทรศัพท์มือถือน้อย

นักศึกษามีการใช้โทรศัพท์มือถือกับรูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านการเรียน การศึกษา ใช้นาฬิกาปลุก/เตือนเวลาเพื่อเข้าเรียนวิชาต่างๆ หรือติดต่อกับอาจารย์ผู้สอนในวิชาต่างๆ หรือใช้เครื่องคิดเลขบนโทรศัพท์มือถือในการเรียน และใช้โทรศัพท์มือถือค้นหาข้อมูลด้านการเรียนผ่านอินเทอร์เน็ต หรือสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาจากเพื่อน ๆ ใน Face book ถึงแม้ว่านักศึกษามีการใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อการศึกษาเล่าเรียนน้อย แต่อาจจะพิจารณาได้อีกทางหนึ่งได้ว่ามหาวิทยาลัยบูรพาเป็นมหาวิทยาลัยปิด นักศึกษาและอาจารย์สามารถสื่อสารทางตรงกันได้ง่าย และสม่ำเสมอ จึงไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องมือสื่อสาร (โทรศัพท์มือถือ) มากนัก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป มีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้มี 2 ประเด็น คือ

1.1 นักศึกษาควรลดการใช้โทรศัพท์มือถือในด้านบันเทิงลง เนื่องจากนักศึกษามีหน้าที่หลักคือการเรียนรู้

1.2 นักศึกษาควรมีการสื่อสารกับบุคคลที่มีคุณวุฒิและวัยวุฒิมากขึ้น เช่น ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์มากกว่าเพื่อการเรียนรู้

1.3 นักศึกษาควรมีการใช้โทรศัพท์มือถือในด้านวัฒนธรรมมากขึ้น เช่น รับหรือส่งข่าวสารเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย

2. ควรศึกษาพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือที่ส่งผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษาในกลุ่มนักศึกษาของสถาบันอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของนักศึกษาไทยได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น